

TIL INGVID SÆLID GILHUS

Siv Ellen Kraft og Lisbeth Mikaelsson

Dette dobbeltnummeret av *Din* er et festskrift dedikert til Ingvild Sælid Gilhus, i anledning hennes 60-årsdag 27. januar 2011. Festskriftet samler noen av Gilhus' elever (tidligere og nåværende stipendiater) og noen av hennes nærmeste kollegaer fra Universitetet i Bergen.

Vi ønsker med dette å hedre en høyt skattet og avholdt kollega, som har satt et sterkt preg på religionsvitenskap som fagdisiplin i Norge.

Gilhus startet sin religionsvitenskapelige karriere som vitenskapelig assistent ved Universitetet i Bergen på 1970-tallet. Hun disputerte i 1972 med avhandlingen *The nature of Archons: A study in the soteriology of a Gnostic treatise from Nag Hammadi*, og ble professor i religionshistorie i 1988. Med en solid basis i sin kompetanse på gnostisisme og antikkens religioner har Gilhus siden den tid produsert en jevn strøm av bøker, artikler og kapitler med forskjellige og ofte uortodokse innfallsvinkler. Hun har tatt for seg latter i religionshistorien (jf. *Laughing Gods, Weeping Virgins*, 1997) og dyr i antikken (jf. *Animals, Gods and Humans*, 2006). Hennes siste bok er *Oldtidens religioner* (2010), skrevet sammen med kollega Einar Thomassen. Til hennes mangesidige interessefelt hører også moderskap og farskap i antikken, det kristne legemets oppstandelse, religiøse reiser og moderne nyreligiøsitet. Her har hun levert fremragende forskningsbidrag i bøker og artikler. Gilhus har dessuten arbeidet i dybden med faglig teoriutvikling og metode. Boken *Nytt blikk på religion. Studiet av religion i dag* (2001, med Lisbeth Mikaelsson) har lenge vært i bruk som pensumbok i de nordiske landene. Sammen med andre skrifter fra Gilhus' hånd er den med å forme religionsvitenskapen for nye generasjoner.

Bredde og kreativitet var blant faktorene som ble vektlagt ved utnevnelsen av Gilhus til æresdoktor ved Universitetet i København i 2009. Professor Margit Warburg skrev i begrunnelsen for nominasjonen blant annet følgende:

Hun har på en helt unik måte evnet at sammenholde et fokus på religioner i antikken med en helt aktuell bevidsthed om religiøsitetens mange fremtrædelsesformer i den moderne verden [...] Hun forbinder på forbilledlig måde videnskabelig soliditet og teoretisk bevidsthed med en kolossal bredde og nysgerrighed, der bi-

drager til at kaste helt nyt lys over både gammelt og nyt materiale.

Parallelt med sitt fokus på religionenes fremtredelsesformer, har Ingvild Gilhus sittet i utallige bedømmelses- og evalueringskomiteer. Blant hennes mange tunge verv kan nevnes at hun har vært instituttstyrer ved Institutt for religionsvitenskap og første kvinnelige dekan på Det historisk-filosofiske fakultet ved UiB. Som akademisk styregrossist kan hun vise til en imponerende merittliste: nestleder i Forskningsrådets hovedstyre, medlem/leder av styret for Christian Michelsens Institutt, styret for Senter for middelalderstudier ved UiB, styret for festspillene i Bergen, styret i Det Norske Videnskaps-Akademi, og for perioden 2010–2015 Visepresident i IAHR (International Association of the History of Religions) Executive Committee.

Vi har satt ”fødsel og skapelse” som et felles tema for bidragene, et tema opprinnelig lansert av Anne Stensvold. Det peker på et av de faglige områdene jubilaranten har vært mest opptatt av, men det er også et tema som gir assosiasjoner til det usedvanlig skapende og generøse menneske Ingvild Gilhus er.

Artiklene i dette nummeret reflekterer noe av spennvidden i jubilarantens veiledervirksomhet, med bidrag om gnostisisme, egyptisk religion, antikken, kristendom og nyreligiøsitet. Christian Bull og Pål Steiner skriver om gjenfødelse i henholdsvis ”Hermes’ vei” og i Det gamle Egypt, Henny Fiskå Hægg tar for seg skapelse og syndefall i tidlig aleksandrinsk teologi. Anne Stensvold diskuterer kvinnekroppens dualisme og ambivalens i vestlig kultur og religion. Ida Marie Høeg ser på kjønn og folkelig dåpsteologi i samtiden. Siv Ellen Kraft avslutter elevsesjonen med en artikkel om fødselsdiskurs i norsk New Age. Deretter skal det handle om pilegrimens ”gjenfødelse” på veien til Santiago de Compostela i regi av Lisbeth Mikaelsson, mens Einar Thomassen jakter på gnostiske egg. De to siste bidragene er signert kulturforskerne Torunn Selberg og Bente Gullveig Alver, som sammen med Mikaelsson og Gilhus utgjorde firkløveret bak prosjektet ”Myte, magi og mirakel i møte med det moderne” på 1990-tallet. Selbergs bidrag handler om den norske pilegrimsrenessansen, med fokus på kulturarvdimensjonen; Bente Gullveig Alver er opptatt av fortellertradisjonen om de kloke.